

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ע"ח 50374-11-19 מדינת ישראל נ' חסוי

תיק חיצוני:

בפני כבוד השופט עידו דרויאן-גמליאל

עוררת מדינת ישראל
ע"י ב"כ רפ"ק הראל, עו"ד וצוהר יוחנן

נגד

משיב חסוי
ע"י ב"כ עוה"ד בקר וגבאי

החלטה

1 בפני ערר על החלטת בית משפט השלום בראשל"צ (כבוד השופט אבנון) מיום 18.11.19 בתיק צ"א
2 6774-10-18, בה הורה על השבתם של כספים שנתפסו מאת המשיב.
3

נסיבות הבקשה:

4 במהלך חודש אוקטובר 2018 ערכה משטרת ישראל חקירה גלויה כנגד מספר חשודים ברשות
5 מקרקעי ישראל (רמ"י) בחשד לעבירות של קבלת שוחד, מתן שוחד, מרמה והפרת אמנים, קשירת
6 קשר לביצוע פשע וגילוי בהפרת חובה, כולן עבירות לפי חוק העונשין, תשל"ז-1077
7 במסגרת החקירה עלה חשד לפיו המשיב נתן במספר הזדמנויות כספי שוחד בשווי של לפחות
8 115,000 ₪ לבכירים ברמ"י בתמורה לטובות הנאה בשווי של מיליוני שקלים.
9 עפ"י הוראת צו 6774-10-18 מיום 3.10.18 נתפסו ביום 10.10.18 מכשירי מחשב, מסמכים וחשבונות
10 הבנק השונים של המשיב ובסך הכל נתפסו כספים בסך 78,000 ₪ (להלן: "הכספים התפוסים").
11 תוקף ההחזקה בתפוסים הוארך ביום 5.4.19 בהסכמה ב-180 יום, ובהמשך הוארך על ידי בית
12 המשפט עד ליום 18.11.19, מועד הדיון בבקשה להארכת החזקת התפוסים בבית המשפט קמא-
13 החלטה נשוא ערר זה.
14

15 במסגרת הדיון הסכימו הצדדים על המשך החזקת מסמכים ומוצגים שונים אולם נותרו במחלוקת
16 לגבי המשך ההחזקה בכספים התפוסים. בית המשפט קמא החליט לשחרר את הכספים התפוסים
17 מהטעם שסעיף 297(א)(2) לחוק העונשין אינו מקים סמכות חילוט ביחס לנותן השוחד והמשיב לא
18 נחקר על עבירות לפי חוק איסור הלבנת הון, תש"ס-2000.
19

תמצית טענות הצדדים:

20
21 לטענת העוררת יש לשלב בענייננו בין פסיקותיו השונות של בית המשפט העליון לעניין חילוט
22 ותפיסה (שילוב בין פקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיתוף)[נוסח חדש], תשכ"ט-1969, חוק איסור
23 הלבנת הון ופרשנות פסיקתית) ולקיים קונסטרוקציה משפטית על פיה ניתן להורות על "חילוט

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ע"ח 19-11-50374 מדינת ישראל נ' חסוי

תיק חיצוני:

בשווי" של סכום כספי אשר נתפס ברשות נותן השוחד, וזאת עד לתום ההליך ולשם הבטחת שילום שווי התועלת שהפיק מן השוחד על פי סעיף 297(א)(2) לחוק העונשין (הליך אשר זכה בכותרת סעיף החוק לשם "שילום", וזאת בניגוד ל"חילוט" המוטל על מקבל השוחד). נטען, כי במסגרת רע"פ 4526/18 אלוביץ' נ' מדינת ישראל (2018) קבע הש' עמית כי סעיף 297 לחוק העונשין הוא "מקור הסמכות לחילוט עתידי של שכר העבירה" וזאת מבלי שאבחן בין מקבל השוחד לנותן השוחד. גם בע"פ 7593/08 ריטבליט נ' מדינת ישראל (2009) התייחס בית המשפט העליון במונח חילוט ביחס למקבל השוחד ולנותן השוחד מבלי לאבחן ביניהם, ובדרך זו הלכו בתי המשפט המחוזיים (כב' הש' רוזן בת"פ (מחוזי ת"א) 10291-01-12 מדינת ישראל נ' צ'רני (2014) וכב' הש' ליפשיץ בבע"ח (חי) 6438-04-19 משטרת ישראל נ' פורמן (2019)).

בנוסף נטען, כי במועד הדיון הוצג לבית המשפט קמא מסמך בדבר בקשה להשלמת חקירה, במסגרתה חקירת המשיב בחשד להלבנת הון, כך שלעילת התפיסה הפסד"פית מצטרפת עילת תפיסה מכוח חוק איסור הלבנת הון.

המשיב מצידו עמד על החלטת בית המשפט קמא, והדגיש כי על אף חלוף הזמן מאז פתיחת החקירה לא חלה כל התקדמות בחקירה ולא ניתנה אינדיקציה כלשהי לשווי העבירות הנטען. נטען כי תמורות שונות חלו בעמדת העוררת רק במעמד הדיון בפני בית המשפט קמא, וכי בעקבות התנהלותה התמוהה של העוררת נקבע כי יש לשחרר את התפוסים.

כן נטען כי הפסיקה אליה מפנה העוררת מתייחסת רובה ככולה לחילוט לאחר הרשעה ואינה רלבנטית לחילוט זמני. דווקא ע"פ 6145/15 רונאל פישר נ' מדינת ישראל (2015) עסק במפורש בשאלת החילוט הזמני מכוח סעיף 297 לחוק העונשין ועורר ספק בהיותו מקור סמכות לחילוט זמני.

דיון ומסקנות:

הכספים התפוסים בתיק זה נתפסו מלכתחילה בחודש אוקטובר 2018 מכוח סעיפים 32, 34 ו-43 לפסד"פ, מכוח החשד כי אלה ניתנו כ"שכר בעד ביצוע עבירה". החקירה עודנה בעיצומה וחשד זה טרם הוברר או הופרך.

בקשה להארכת החזקת התפוסים הוגשה על ידי העוררת מכוח סעיף 35 לפסד"פ, כאשר נטען בגוף הבקשה כי מטרת החזקת התפוסים היא "הבטחת אפשרות מימוש חילוטו של הרכוש התפוס לפי פקודת סדר הדין הפלילי, וכן החזקת המוצגים המשמשים כראיה ומניעת שיבוש הליכי חקירה".

במעמד הדיון בבקשת העוררת להארכת תקופת החזקת התפוסים טען ב"כ העוררת כי מקור הסמכות לחילוט הנטען הוא סעיף 297 לחוק העונשין, ולחלופין הפנה למסמך השלמות חקירה של פרקליטות מחוז הצפון, מחודש נובמבר 2019, המונה פעולות חקירה רבות לביצוע בעניינו של המשיב ובהן גם חקירתו באזהרה בגין עבירות לפי חוק איסור הלבנת הון, ומכאן כי קמה סמכות חילוט בשווי.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ע"ח 19-11-50374 מדינת ישראל נ' חסוי

תיק חיצוני:

1 תמים דעים אני עם בית המשפט קמא כי הפנייה בחלוף למעלה משנה למקורות חילוט על פי חוק
2 איסור הלבנת הון אינה ראויה וממילא לא עמדה בבסיס הבקשה. יתר על כן, ממסמך השלמות
3 החקירה ומדו"ח סודי נוסף שהוגש לבית המשפט עולה כי מרבית החקירות נערכו כבר בחודש
4 אוקטובר 2018, ומכאן מובנת טרוניית המשיב בדבר היעדר התקדמות בחקירה בחלוף למעלה
5 משנה, והיעדר הערכה מבוססת בדבר שווי העבירות הנטען.
6 נותר, אם כן, להתייחס לסוגיה העקרונית שעלתה בעניין זה, האם שילום כספים המוטל על נותן
7 השוחד בתום ההליך הפלילי מכוח סעיף 297(א)(2) לחוק העונשין ראוי להיקרא אף הוא חילוט,
8 המקים סמכות לחילוט זמני, ואם התשובה לכך חיובית – האם ניתן להורות בענייננו על "חילוט
9 בשווי".

10 לצורך הדיון אביא את סעיף 297 כלשונו:
11 297. (א) הורשע אדם על עבירה לפי סימן זה, רשאי בית המשפט, נוסף על העונש שיטיל
12 (1) לצוות על חילוט מה שניתן כשוחד ומה שבא במקומו;
13 (2) לחייב את נותן השוחד לשלם לאוצר המדינה את שווייה של התועלת שהפיק מן השוחד.
14 (ב) סימן זה אינו מוציא תביעה אזרחית.

15 המקור הנטען לאבחנה בין סעיף 297(א)(1) לסעיף 297(א)(2) לחוק העונשין הוא סמנטי ונובע
16 מבחירת המחוקק לכנות את תפיסת כספי השוחד כחילוט, ואילו את תפיסת שווי התועלת שהפיק
17 נותן השוחד מן השוחד כשילום. אלא שאין לתת להבדל הסמנטי להשפיע על המהות, הנשמרת
18 ואינה מובחנת, בין חילוט לשילום, באשר שניהם ממלאים אחר אותו רציונל, מתקיימים בסיום
19 ההליך, בנוסף לעונש, ונדרשים באותה המידה לסמכויות שיאפשרו את מימושם. דומה, כי גם ב"כ
20 המשיב אינו חולק על כך, במסגרת תגובתו לערר.
21 מכאן לשאלת ה"חילוט בשווי".

22 במסגרת בש"פ 1359/07 מדינת ישראל נגד יוסף ברוך הכיר בית המשפט העליון בעילת תפיסה
23 שישית מכוח הפסד"פ, היא עילת תפיסת רכוש בשווי, וזאת מכוח הוראת סעיף 21(א) לחוק איסור
24 הלבנת הון, ובנסיבותיו של אותו מקרה (חשדות בביצוע עבירות לפי חוק איסור הלבנת הון). טוענת
25 העוררת כי ניתן להרחיב פסיקה זו לחילוט מכוח דינים אחרים, ובענייננו מכוח סעיף 297(א)(2)
26 לחוק העונשין.

27 סמכות החילוט מכוח הוראת סעיף 297(א)(2) לחוק העונשין מתייחסת לחילוט בשווי, שכן הוראתה
28 מתייחסת לשווי המוערך של התועלת שהופקה מהשוחד. במסגרת רע"פ 6709/15 דנה שירותי נמל
29 ולוגיסטיקה בע"מ נ' מדינת ישראל (2016) קבע בית המשפט העליון כי כאשר נתונה בידי בית
30 המשפט הסמכות לחלט רכוש אם וכאשר יורשע הנאשם, תוקנה בידו גם סמכות העזר לתפוס את
31 אותו רכוש ולהחזיקו עד להחלטה מה יעלה בגורלו. שילובן של הוראת החילוט בשווי ושל החלטת
32 הפסיקה בדבר קיומה של סמכות עזר מביאני לתוצאה ולפיה קיימת סמכות חילוט בשווי על פי
33 סעיף 297(א)(2) לחוק העונשין.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ע"ח 19-11-50374 מדינת ישראל נ' חסוי

תיק חיצוני:

אציין כי אין ענייננו דומה לעניין שנבחן על ידי בית המשפט העליון בע"פ 6145/15 **רונאל פישר נ' מדינת ישראל**, אשר התייחס בעיקרו לחילוט בכפל, ואילו ביחס לשאלת החילוט הזמני מכוח סעיף 297(א)(1) לחוק העונשין מצא שלא להכריע.

עד כאן הדיון העקרוני בדבר קיומה של הסמכות ועתה אעבור לבדיקה הפרטנית. כידוע, אל מול האינטרס הציבורי בפוטנציאל החילוט ניצבת זכות הקניין של המשיב, ומתחייב איזון בין השניים.

בשים לב להתארכות החקירה ולהערכה מפוכחת באשר לסיכוי כי בסופו של יום יתקיים משפט אשר יסתיים בהרשעה ובחילוט (כעולה ממכתב הפרקליטות מיום 07.11.19 לעניין השלמות חקירה, שהוצג לבית המשפט קמא ביום 18.11.19), וזאת יחד עם גודלו הצנוע למדי של הסכום, נראה כי ניתן להשיב את הכסף למשיב ללא פגיעה מהותית באינטרס הציבור.

סוף דבר, הערר נדחה (לעניין התוצאה האופרטיבית) והכספים התפוסים יושבו למשיב.

היחידה החוקרת תתאם עם לשכתי השבתם של שני מסמכים שנמסרו לעיוני (דו"ח סודי ומכתב השלמות מהפרקליטות), או תודיע כי ניתן לגרסם.

עותקי ההחלטה יישלחו לצדדים.

ניתנה היום, כ"ד שבט תש"פ, 19 פברואר 2020, בהעדר הצדדים.

עידו דרויאן-גמליאל, שופט